

ELŐFIZETÉS. ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.
 Írásokat nem adhatnak vissza.
 Egyes szám ára 0 kr.
 A szállításhoz minden garmonsor díja 20 kr.

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HÍRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetésekéül:
 Minden egyes szó 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt, díszbetűs s körzettel ellátott hirdetésekért törmérték szerint, minden centiméter után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Az életpályákról.

— Két czikk. —

I.

Olyan korban élünk, a midőn a társadalmi munkásságát a munkafelosztás elve szabja meg, a hivatali tevékenységet bizonyos szakszerűség jellemzi, ami az egyénnél több-kevesebb szakképzettséget tételez fel. Még a legjelentéktelenebb pálya is megkövetel bizonyos előkészültséget. Jövőre nézve pedig a kvalifikacionális igények még fokozódnak; a követelések hova-tovább nagyobb mértékben lépnek elő.

Az egyéni munkásságnak, ha az életképes akar lenni, alkalmazkodni kell az általános irányhoz. Az egyénnek gondoskodni kell bizonyos munkakörre terjedő, korán megkezdett előkészületről; életpályát kell választani, valamiféle szakmát kultiválni a maga idejében, ha késni vagy elkésni nem akar, mert korunk elvesztette azon jelentőséget, hogy minden ember universzális lehessen.

A pályaválasztásnak tulajdonképpen olyan korban kellene megtörténni, a mikor már a gyermeknek is lehet és van bizonyos mértékben megfontoló elhatározása, öntudatos tevékenységre való hajlama, azonban ezt a legtöbb esetben nem lehet bevárni, mert ritka dolog az, hogy egy speciális pályára való individualis hajlam a gyermekben elég korán mutatkozzék, sőt ha fel is lépne valami ilyesféle, abból biztos következtetést tenni a jövőre, jövődöbeli pályára nem igen lehet.

Egyedül a szülők vagy azok helyetteseinek kötelessége a körülmények lehető leggondosabb számbavételével a pályaválasztást megtenni.

És itt a szülőkre nehéz feladat vár, mert a pályaválasztás amily fontos, éppen oly nehéz aktus mind a szülőkre, mind gyermeke-

ikre nézve. Egy túllépés vagy véletlen tévedés elég arra, hogy az egész életet szerencsétlenné tegye. S ha szinte lehetséges is egy ily ballépés rossz következményeit némileg helyrehozni, annak utóbajait egészen kikerülni soha sem lehet, mert ha egyéb nem, az idő- és erőbeli veszteség megmarad mindig.

A pályaválasztás mondhatni a legnehezebb lépés e világi életünkben, amelynél sokféle körülményt kell tekintetbe venni, sokféle faktor közreműködését mérlegelni.

Különösen két fő tényezőre kell nagy, — mondhatni, döntő súlyt helyezni: a szülői társadalmi és vagyoni állására és a gyermek testi és lelki erejére.

Minden pályára való előkészület több-kevesebb pénzbeli áldozattal jár. Ezt a szülőknek nem szabad a számításból kifelejteni, mert ha igaz is az, — van reá eset — hogy merész elszántság párosulva erős akarattal, mély hajlammal, soha nem csüggedő türelemmel, abszolút akadályt nem ismer és hogy a genialis tehetség szegénységgel, nyomorral is küzdve, minden akadályt le tud győzni, azért a tulnyomó rész, a közepes tehetségek nagy tömege anyagi támogatás nélkül hamarabb elesik, mintsem a célt megközelítne vagy elérné.

A nagy tehetség ritka adomány, a genialis még ritkább. Ezeknek a példája lelkesíthet, buzdíthat, de a többségnél irányadó nem lehet.

A közepes tehetségeket nem szabad csak úgy taláalomra, a véletlenre bízva oda dobni olyan pályára, amelyen anyagi okok miatt nem haladhatnak. Elvesztik életkedvüket, erőbeli rugékonyságukat, elsatnyulnak.

Ellenben azt se higgyük el, hogy a csupán anyagi kedvező körülmény szellemi adomány nélkül akárminő pályán biztos célra vezethetne. Tudományt vásárolni pénzen nap-

jainkban közvetlenül — hála Isten — nem igen lehet. Szakképesség, dus vagyoni állás mellett is csak megfelelő szellemi adomány s ennek folytonos szaporítása mellett lehetséges csupán.

A növendék testi és lelki tehetsége nagyon is figyelembe veendő. Irányadó az, hogy a választott pálya ne követeljen nagyobb szellemi működést, mint a minőt a test organikus képessége megbírhat. A két tehetségnek harmonikus működésben kell lenni. Valamint a gyenge testalkat felettebb való szellemi működés mellett a végső kimerülés és teljes összeomlás utolsó határához vezet, azonképpen a csekély lelki erő a tulhajtott erőltetés következtében haszonvehetlenné lesz. A szülő kötelessége itt abban határozódik, hogy észlelje, szorgalmasan kutassa az ifju tehetségeit, kérjen tanácsot a tanítóktól, dologhoz értő barátjaitól s óvakodjék olyan pályát erőszakolni a gyermekre, melyen az elégséges testi és lelki adomány nem létében előre nem haladhat, hanem folytonos elsatnyulásnak lesz kitéve.

A most említett tényezőnek a leggondosabb számbavételét azt hiszem, senki sem fogja kétségbe vonni, sőt annyira közönségesen elismert dolgoknak tartom, hogy nem is vélem szükségesnek azokról hosszasanban értekezni, valamint arra sem terjeszkedem ki, hogy példákat hozzak fel annak megbizonyítására, hogy miképpen boszulja meg magát a felhozott tényezők bármelyikének tekintetbe nem vétele. Ott van az élet; látunk, ha látni akarunk elég szomorú példát.

Harmadik helyen emlitem az ifju hajlamát, azt az eredeti vonzódást, melylyel bizonyos életpályához már ifju korában előszerezettél ragaszkodik.

Hogy e hajlam néha korábban, néha későbbben, de mindenesetre jelentkezik az ifjunál, azt tagadni nem lehet. Ez természetes

T Á R C S I A.

A csehországi fürdőekben.

Berlinből Drezdába a most már villámvonatnak nevezett futárvonat három óra nyolcz percz alatt röpitett le. Nem nagy kár itt nyakra-főre sietni, mert a táj csak Drezda előtt kezd érdekesebbé válni, a mint a lassan föltűnedező hegyek megszakítják a rónának nyomasztó unalmasságát s a vasut mentén a pályához közeledvén és fantasztikus sziklacarnokká alakulván, az egésznek festői, regényes alakot kölcsönöznek. Minél közelebb jutnak Drezdához, annál több kerti nyaralót látunk, melyek formaszerű villavárost látszanak képezni, míg végre berobogunk északi Németország egyik legszebb fekvésű legkedélyesebb városába, melyet — művészi kincseinek gazdagságát tekintve, — ha München német Athen, én német Rómának neveznék.

Ez alkalommal nem gyönyörködhettem a világnak izlésem szerint legszebb képében, Rafael „Sistói Madonna”-jában, mert utitársaim már pár nap óta itt vártak rám, s a Brüll-féle terráson, az Elba partján eltöltött kedélyes est után, mely oly nagyon emlékeztetett bennünket egy szép dunaparti estére, másnap korán reggel hajóra ültünk, Aussig felé indulva. Az utas, ki az Elba partjait Drezda és Aussig közt nem ismeri, maga ellen vét, ha ez utat — csak azért, mert ugy sokkal rövidebb, — vasuton teszi meg. Sokat

veszt a két part szépségeinek élvezetéből, mert többnyire csak az egyik oldalban gyönyörködhetik, míg a gőzhajóról — kivált Drezdából Csehország felé, midőn kilencz óra alatt teszi meg ez utat — van módjában szemlélni mind a két part meredek szikláit, az utközben szirt-ormokon fekvő várak s kivált a Königstein festői voltát s az idilli helyekre épített villák és kertjeik szépségét. E vidék, ha nem is bír égnek meredő, hóval fődött hegycsúcsokkal, de még olyanokkal sem, a minőkkel a mi magas Tátránk, szépségnél fogva mégis megérdemli a „szász és csehországi Svájcz” nevet.

A mint a folyam medrének szorosából kijutunk, egyszerre két egymással szemben fekvő város, Bodenbach és Tetschen rendkívüli ipara, forgalma és élénksége köti le figyelmünket. Mig a szorosban a csöndes természetben gyönyörködünk, itt a pezsgő élet látása nyújt élvezetet. A partok hegyes, erdős, változatos volta különben itt sem szűnik meg, hanem elkísér tovább is egészen Aussigig, csak hogy itt már sokszor tágul a láthatár s a szem már sok hegyi rét és lejtős fenyves élénk és sötétebb zöldjén pihenhetett meg.

Aussigba érve, oly élénkségre találunk, annyi vonatot látunk jönni-menni, mintha a bodeni vagy genfi tó partján volnának. Itt, mint ott, több világrész népeinek nyelvét hallhatjuk, mert innen özönlik be a cseh világfürdők közönségének jó nagy része.

Alig hogy a hajót elhagytuk, már be kell ülnünk a vonatra s még alig érünk rá elmélkedni ama rendkívüli nagy gyáriparról, melyet itt bámulunk meg s már is Teplitzben vagyunk, a négy cseh világfürdő egyikében, mely — mindamellett,

hogy vízben a tudomány semmi különös gyógyerővel bíró alkatrészt kimutatni nem képes, — régtől fogva nagy gyógyhirnek örvend, melyet a számtalan itt meggyógyult beteg s különösen magas rangú egyének jobban elterjesztették, mint a ma gombamódra termő fürdők reklámjai. A mely fürdőt császárok és királyok egésségök helyreállítása végett évek hosszú során át látogatnak, annak híre megvan alapítva; ott mihamar építnek s rendeznek be oly lakásokat és gyógyintézeteket, melyek a kor és tudomány követeléseinek megfelelnek. Teplitznek e tekintetben van előnye is, a mennyiben a források a városban fakadván, maga a város is sok előnyt nyújt a betegnek; de ugyanez másrészt hátránya is, mennyiben egy iparos város levegője soha sem lehet olyan tiszta, a minőt a városoktól távol élvezhetni, s látva a füstfellegeteket, melyek Teplitz és környéke gyárainak kúrtóiból tódulnak ki, megütöztetem, hogy a fürdő sorsát intézők a technika haladását itt nem értékesítik, s nem kényszerítik a gyártulajdonosokat kazánjaik akkénti berendezésére, hogy füstjüket elégtessék.

Teplitz tavaly nagy katasztrófa érte. A szomszéd duxi kőszénbányák helytelen mivélése következtében a víz természetes rezervóirjának fala betörtvén, a meleg víz-források kiapadtak s csak óriási erő megfeszítéssel sikerült befalazni azt az üreget, melyen keresztül a víz más utat tört, s Teplitz a végenyészettől megmenteni. De ama régi előnyt, hogy a forrás a föld felszínéig feljött s önmagától folyt a fürdőházakba, többé nem érthették el. Most gőzgépek segédelmével emelik föl a vizet valamennyi fürdőházba.

ELŐFIZETÉS. ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.

Írásokat nem adnak vissza.

Egyes szám ára 6 kr.

A nyilatkozás minden garmondor díja 20 kr

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes szó után 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.

Kiemelt, diszkrét s körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Az életpályákról.

— Két czikk. —

I.

Olyan korban élünk, a midőn a társadalmi munkásságát a munkafelosztás elve szabja meg, a hivatali tevékenységet bizonyos szakszerűség jellemzi, ami az egyénnél több-kevesebb szakképzettséget tételez fel. Még a legjelentéktelenebb pálya is megkövetel bizonyos előkészültséget. Jövőre nézve pedig a kvalifikacionális igények még fokozódnak; a követelések hova-tovább nagyobb mértékben lépnek elő.

Az egyéni munkásságnak, ha az életképes akar lenni, alkalmazkodni kell az általános irányhoz. Az egyénnek gondoskodni kell bizonyos munkakörre terjedő, korán megkezdett előkészületről; életpályát kell választani, valamiféle szakmát kultiválni a maga idejében, ha késni vagy elkésni nem akar, mert korunk elvesztette azon jelentőséget, hogy minden ember universzális lehessen.

A pályaválasztásnak tulajdonképpen olyan korban kellene megtörténni, a mikor már a gyermeknek is lehet és van bizonyos mértékben megfontoló elhatározása, öntudatos tevékenységre való hajlama, azonban ezt a legtöbb esetben nem lehet bevárni, mert ritka dolog az, hogy egy speciális pályára való individualis hajlam a gyermekben elég korán mutatkozzék, sőt ha fel is lépne valamely ilyesféle, abból biztos következtetést tenni a jövőre, jövődöbéli pályára nem igen lehet.

Egyedül a szülők vagy azok helyetteseinek kötelessége a körülmények lehető leggondosabb számbavételével a pályaválasztást megtenni.

És itt a szülőkre nehéz feladat vár, mert a pályaválasztás amily fontos, éppen oly nehéz aktus mind a szülőkre, mind gyermeke-

ikre nézve. Egy tullepés vagy véletlen tévedés elég arra, hogy az egész életet szerencsétlenné tegye. S ha szinte lehetséges is egy ily ballépés rossz következményeit némileg helyrehozni, annak utóbajait egészen kikerülni soha sem lehet, mert ha egyéb nem, az idő- és erőbeli veszteség megmarad mindig.

A pályaválasztás mondhatni a legnehezebb lépés e világi életünkben, amelynél sokféle körülményt kell tekintetbe venni, sokféle faktor közreműködését mérlegelni.

Különösen két fő tényezőre kell nagy, — mondhatni, döntő súlyt helyezni: a szülők társadalmi és vagyoni állására és a gyermek testi és lelki erejére.

Minden pályára való előkészület több-kevesebb pénzbeli áldozattal jár. Ezt a szülőknek nem szabad a számításból kifelejteni, mert ha igaz is az, — van reá eset — hogy merész elszántság párosulva erős akarattal, mély hajlammal, soha nem csüggedő türelemmel, abszolút akadályt nem ismer és hogy a genialis tehetség szegénységgel, nyomorral is küzdve, minden akadályt le tud győzni, azért a tulnyomó rész, a közepes tehetségek nagy tömege anyagi támogatás nélkül hamarabb elesik, mintsem a célt megközelíthet vagy elérné.

A nagy tehetség ritka adomány, a genialis még ritkább. Ezeknek a példája lelkesíthet, buzdíthat, de a többségnél irányadó nem lehet.

A közepes tehetségeket nem szabad csak úgy találmásra, a véletlenre bízva oda dobni olyan pályára, amelyen anyagi okok miatt nem haladhatnak. Elvesztik életkedvüket, erőbeli rugékonyságukat, elsatnyulnak.

Ellenben azt se higyük el, hogy a csupán anyagi kedvező körülmény szellemi adomány nélkül akárminő pályán biztos célra vezethetne. Tudományt vásárolni pénzen nap-

jainkban közvetlenül — hála Isten — nem igen lehet. Szakképesség, dus vagyoni állás mellett is csak megfelelő szellemi adomány s ennek folytonos szaporítása mellett lehetséges csupán.

A növendék testi és lelki tehetsége nagyon is figyelembe veendő. Irányadó az, hogy a választott pálya ne követeljen nagyobb szellemi működést, mint a minőt a test organikus képessége megbírhat. A két tehetségnek harmonikus működésben kell lenni. Valamint a gyenge testalkat felettébb való szellemi működés mellett a végső kimerülés és teljes összeomlás utolsó határához vezet, azonképen a csekély lelki erő a tulhajtott erőltetés következtében haszonvehetlenné lesz. A szülő kötelessége itt abban határozódik, hogy észlelje, szorgalmasan kutassa az ifju tehetségeit, kérjen tanácsot a tanítóktól, dologhoz értő barátjaitól s óvakodjék olyan pályát erőszakolni a gyermekre, melyen az elégséges testi és lelki adomány nem létében előre nem haladhat, hanem folytonos elsatnyulásnak lesz kitéve.

A most említett tényezőnek a leggondosabb számbavételét azt hiszem, senki sem fogja kétségbe vonni, sőt annyira közönségesen elismert dolgoknak tartom, hogy nem is vélem szükségesnek azokról hosszabban értekezni, valamint arra sem terjeszkedem ki, hogy példákat hozzak fel annak megbizonyítására, hogy miképpen boszulja meg magát a felhozott tényezők bármelyikének tekintetbe nem vétele. Ott van az élet; látunk, ha látni akarunk elég szomorú példát.

Harmadik helyen említém az ifju hajlamát, azt az eredeti vonzódást, melylyel bizonyos életpályához már ifju korában előszerezettel ragaszkodik.

Hogy e hajlam néha korábban, néha későbbben, de mindenesetre jelentkezik az ifjunál, azt tagadni nem lehet. Ez természetes

T Á R C S I A.

A csehországi fürdőekben.

Berlinből Drezdába a most már villámvonatnak nevezett futárvonat három óra nyolcz percz alatt röpitett le. Nem nagy kár itt nyakra-főre sietni, mert a táj csak Drezda előtt kezd érdekesebbé válni, a mint a lassan föltűnedező hegyek megszakítják a rónának nyomasztó unalmasságát s a vasut mentén a pályához közeledvén és fantasztikus sziklacarnokká alakulván, az egésznek festői, regényes alakot kölcsönöznek. Minél közelebb jutnak Drezdához, annál több kerti nyaralót látunk, melyek formaszép villavárost látszanak képezni, míg végre berobogunk északi Németország egyik legszebb fekvésű legkedélyesebb városába, melyet — művészi kincseinek gazdagságát tekintve, — ha München német Athen, én német Rómának neveznék.

Ez alkalommal nem gyönyörködhettem a világnak izlésem szerint legszebb képében, Rafael »Sistói Madonna«-jában, mert utitársaim már pár nap óta itt vártak rám, s a Brüll-féle terráson, az Elba partján eltöltött kedélyes est után, mely oly nagyon emlékeztetett bennünket egy szép dunaparti estére, másnap korán reggel hajóra ültünk, Aussig felé indulva. Az utas, ki az Elba partjait Drezda és Aussig közt nem ismeri, maga ellen vét, ha ez utat — csak azért, mert ugy sokkal rövidebb, — vasuton teszi meg. Sokat

veszt a két part szépségeinek élvezetéből, mert többnyire csak az egyik oldalban gyönyörködhetik, míg a gőzhajóról — kivált Drezdából Csehország felé, midőn kilencz óra alatt teszi meg ez utat — van módjában szemlélni mind a két part meredek szikláit, az utközben szirt-ormokon fekvő várak s kivált a Königstein festői voltát s az idilli helyekre épített villák és kertjeik szépségét. E vidék, ha nem is bir égnek meredő, hóval fődött hegycsúcsokkal, de még olyanokkal sem, a minőkkel a mi magas Tátránk, szépségnél fogva mégis megérdemli a »szász és csehországi Svájcz« nevet.

A mint a folyam medrének szorosából kijutunk, egyszerre két egymással szemben fekvő város, Bodenbach és Tetschen rendkívüli ipara, forgalma és élénksége köti le figyelmünket. Mig a szorosban a csöndes természetben gyönyörködünk, itt a pezsgő élet látása nyújt élvezetet. A partok hegyes, erdős, változatos volta különben itt sem szűnik meg, hanem elkísér tovább is egészen Aussigig, csak hogy itt már sokszor tágul a láthatár s a szem már sok hegyi rét és lejtős fenyves élénk és sötétebb zöldjén pihenhetett meg.

Aussigba érve, oly élénkségre találunk, annyi vonatot látunk jönni-menni, mintha a bodeni vagy genfi tó partján volnának. Itt, mint ott, több világrész népeinek nyelvét hallhatjuk, mert innen özönlik be a cseh világfürdők közönségének jó nagy része.

Alig hogy a hajót elhagytuk, már be kell ülnünk a vonatra s még alig érünk rá elmélkedni ama rendkívüli nagy gyáriparról, melyet itt bámulunk meg s már is Teplitzben vagyunk, a négy cseh világfürdő egyikében, mely — mindamellet,

hogy vízben a tudomány semmi különös gyógyerővel bíró alkatrészt kimutatni nem képes, — régtől fogva nagy gyógyihirnek örvend, melyet a számtalan itt meggyógyult beteg s különösen magas rangú egyének jobban elterjesztették, mint a ma gombamódra termő fürdők reklámjai. A mely fürdőt császárok és királyok egészségök helyreállítása végett évek hosszú során át látogattak, annak híre megvan alapítva; ott mihamar építnek s rendeznek be oly lakásokat és gyógyintézeteket, melyek a kor és tudomány követeléseinek megfelelnek. Teplitznek e tekintetben van előnye is, a mennyiben a források a városban fakadván, maga a város is sok előnyt nyújt a betegnek; de ugyanez másrészt hátránya is, mennyiben egy iparos város levegője soha sem lehet olyan tiszta, a minőt a városoktól távol élvezhetni, s látva a füstfellegeteket, melyek Teplitz és környéke gyárainak kúrtóiból tódulnak ki, megütöztetem, hogy a fürdő sorsát intézők a technika haladását itt nem értékesítik, s nem kényszerítik a gyártulajdonosokat kazánjaik akkénti berendezésére, hogy füstjüket elégtessék.

Teplitzet tavaly nagy katasztrófa érte. A szomszéd duxi kőszénbányák helytelen mivélése következtében a víz természetes reservoírjának fala betörtvén, a meleg víz-források kiapadtak s csak óriási erő megfeszítéssel sikerült befalazni azt az üreget, melyen keresztül a víz más utat tört, s Teplitzet a végenyészettől megmenteni. De ama régi előnyt, hogy a forrás a föld felszínéig feljött s önmagától folyt a fürdőházakba, többé nem érhető el. Most gőzgépek segédelmével emelik föl a vizet valamennyi fürdőházba.

dolog s önként foly azokból a körülményekből, melyek között az ifju nevededik. A tengerpart szülte tengerészeti, más vidék lakója a körülményekhez képest más pályát óhajt magának.

Aztán meg az is igaz, hogy az olyan pályanemek, amelyek külső fénynyel, nagy anyagi haszonnal járnak, az ifju lélekre csábító hatással vannak, legkivált napjainkban, a min nem is lehet csodálkozni a mai létért való nagy küzdelemben, csak hogy arravalóság és jól megfontolt körütekintés nélkül a csábos fénynek csak árnyéka marad s a dus vagyon utáni vágy könnyen nyomorforrásává lehet.

Ezen különböző motívumokból származó hajlam iránt körül-belől olyan véleménynyel vagyok, a minő véleményt arról vallás- és közoktatásügyi miniszterünk a középtanodai törvényjavaslat részletes tárgyalása alkalmával nem régiben nyilvánított, mondván: „*Mi a gyermekek hajlamát illeti, erre hivatkozni csakis szentimentalitás, mert az emberek jövője iránt, de regula nem a hajlamok, hanem a viszonyok döntenek.*”

S valóban a legtöbb ifjukori ábránd ez vagy amaz életpálya felől eloszlik, mint a füst s a pára. Ritka szerencse, hogy eredeti hajlam s a külső körülmény úgy összeajtszódik, hogy egymást támogatva a kedvező kifejlés kívánt sikerre vezessen.

Aztán az is megtörténik, hogy az eredeti hajlam a nöttön-növé évek folyamán külső s belső okok miatt szépen elnémul s más új hajlamnak (gyakran hajlamoknak) ad helyet.

És ami leggyakrabban előfordul, az az eset az, hogy az ifju lesz azzá, amivé testi és lelki erejénél, jó igyekezeténél s külső körülményeinél fogva lehet.

Itt a szülőnek egyéb teendője nem lehet, mint az, hogy igyekezék a fiatal törekvésnek olyan irányt adni, amelyen bizton haladhat; az ifju nevelését és oktatását szorítsa olyan határok közé, amelyeken belül fennakadás egyikök részéről sem történhetik.

Ezt el lehet érni, ha a szülő kellő óvatossággal, mérséklettel, finom tapintattal beszél az ifju szívéhez és lelkéhez; szeretettel inti, buzdítja, bátorítja azon cél felé, amelyet saját legjobb meggyőződése szerint elérhetőnek, az ifjura nézve üdvösnek tart.

S.-a-ujhelyi városi orvos hivatalos jelentése 1883. augusztus hóról.

I. Az általános egészségi állapot igen kedvező, állandóan jó, még jobb mint az előtti hónapokban. Járvány egyáltalán nincs semmiféle. Fertőző és ragályos kórok közül alig jelentkezett

Miután a fürdőházak felügyelői minden a források és fürdők körüli látni valót a legnagyobb előzékenységgel megmutogattak, ama szerencsében részesültünk, hogy a vendégek üdülő helyének: a herceg Clary-féle parknak szépségeit a véletlenül itt talált Haynald bibornok volt szives nekünk bemutatni s minket benne kalauzolni.

Tudós főpapunktól és Teplitztől azzal az ohajjal vettünk búcsút, vajha jövőre csak egészsége teljes helyreállítása emlékeül legyen más honfitársainknak alkalmuk vele itt ismét találkozhatni és szellemes társalgását s szivességét, élvezhetni.

Teplitzből Bilinbe siettem, hogy e most még csak egy házból álló fürdőt megnézzem s vizét, melyet az egész világ régtől fogva jól ismer, forrásánál megizlelhessem. A kirándulás megérdemli a fáradságot még tisztán turista szempontból is. A vidék itt is oly szép hegyes-völgyes, mint Aussigtól Teplitzig, csak hogy itt már nagyobb a lapály, mely azonban Bilinnél ismét összeszorul, míg a várostól egy negyedórányira fekvő fürdőnél annyira megszűkül, hogy semmi lapály nincs. Szemben a fürdővel, a szelid dombokból egy kísérteties alaku óriási sziklatömb emelkedik ki, melynek meredek falain ember nem járhat. Ez föltűnőségével különösen leköti minden utas figyelmét már távolról is.

Hogy más is úgy ne járjon, mint mi jártunk, elmondom, hogy a bilini fürdőnek „Sauerbrunn” név alatt külön vasuti állomása van, s mi, kik Berlinben szállottunk ki, a tévedést csak akkor vettük észre, midőn a vonat már elrobogott, s reggel fél hatkor kocsni hiányában kénytelenek

néhány, az is enyhe lefolyással. Leggyakoribb köreket a váltóláz és gyermekek bélhurutja; amaz a gyümölcsesvé idejét tekintve és más évekhez viszonyítva, szintén csekélyebb, emez azon balhiedelem okozta elhanyagolásból származik, hogy fogzásnál a bélhurutnak fel kell állani; különben görcsöket kap a csecsemő.

II. Halálozás volt 27; így tehát 12 ezer lakost számítva 0.24%, vagyis 1/4 százalék.

III. Halálokok következők: Elmekór 1; agyhüds 2; agyhártyalob 1; tüdőlob 1; gümőkór 7; bélhurut 4; veselob 1; utóláz senyv 1; veleszületett gyengeség 5; végegyengülés 2; láb-ágyási sebek 1; halvaszületett 1.

IV. A kolera elleni óvintézkedések közül következők fogatosítottak. Közhelyiségek közül fertőtlenítettek, a vágóhid; a mézarszékek. Ezek közül kettőnek, melyek a város központján — rondaságuk által a közegészség ügyét veszélyeztetik — bezáratása véleményeztetett. Az egy lovas fiakkeresek álló helye; illetőleg azoknak más helyre való áttétele. Elrendeltetett az ürülékek kihordatása és az ürögödörök fertőtlenítése. Bizony ez ideig ebből alig fogatosítottott valami; ha nem is allana fenn azon óriási közöny, melylyel minden közegészségügyi rendeletet közönségünk fogad, még akkor sem lenne kivihető a fertőtlenítés ezen szakasza, mivel a kihordásra kevés a munkaerő; a gőzgéppel való tisztítást, mely pedig olcsóbb, czélszerűbb, gyorsabb és hozzá egészen szagtalan, így tehát a közegészségügyre nem ártalmas — mint az eddigi módszer, melyel óriási kutya-concert kísérletben — egész utcákat fertőtletet a városi képviselő testület el nem fogadta, különben ezt még tárgyalni fogjuk más helyen.

Elrendeltetett a nyilvános helyek, kávéházak, szállók, korcsmák udvarain lévő szemét és trágyadombok kitisztítása és az udvarok fertőtlenítése, ebből is alig fogatosítottott egy csekély rész; nem a rendőri hivatal hanyagságán mulott, mert az megparancsolja, de érvényt nem szerezhet, mert hiába büntet. Reménye lehet azonban ezután a közegészségügynek, mert a megyei főorvos ur által a megyei közegészségügyi bizottsági gyűlésen előterjesztett, elfogadott és most a szolgabírói hivatal által szigoruan elrendelt járvány elleni óvintézkedések teljesítése életbe fog lépni! Különb ez is félszeg intézkedés lesz, ha az a betűtől z-ig, a legszigorubb fogatosítatik is mindaddig, míg vizünk első életfeltételünk nem lesz és míg a Ronyva posványából szívni fogjuk a dögleletes levegőt.

Betiltatott és fogatosítottott a tóhal, és éretlen gyümölcs árulás. Betiltatott egy nyers bőrökkel tultömött pincze használata. Elelmi szerk vizsgáltattak aug. 9. és 24-ikén.

V. Gépokoza sérülés 2 jelentetett be a városi orvosi hivatalba, egyik kórházi kezelés alá került.

VI. Rendellenes szülés volt egy esetben.

VII. Bujakórral 2 egyén kórházban gyógykezeltetett.

VIII. Rendőri hullavizsgálat egy önakasztott férfi hullaján eszközöltetett.

IX. Gyermekekre való felügyelet. Dajkaságon van 9; törvénytelen csecsemő, elhalt gyógykezelés nélkül 2 fiu és 1 leány.

X. Szegény gyakorlatban, megyei szegény ségi vénnyel kezeltetett 62 mint járó, 8 mint fekvő beteg.

Dr. Sebeök Antal.

voltunk gyalogolni a szerencsénkre nem messze fekvő fürdőbe. De kárpótolva voltunk a szép reggeli séta és Bilin városának közelebbi megtekintése által. Ez Lobkovitz herczegnek, a fürdő tulajdonosának a város legmagasabb pontján fekvő várszerű kastélyával, igen szép látványt nyújt.

Mint már mondtam, az egész fürdő egy házból áll, mely a vendégek lakásait, az egyszerűen, de izléssel berendezett társalgási és gyógytermet, a vendéglői helyiségeket és a fürdőket mind magában foglalja, és pedig hat fürdőkamrát az itteni savanyuvizből készített fürdők számára és egy kitűnően berendezett hideg vízgyógyintézetet. Valamennyi szobája elvan foglalva, nyilvános jeléül annak, hogy a víz tulajdonosának három évvel ezelőtt tett kísérlete: módot nyújtani a betegeknek, hogy e világhírű vizet itt forrásánál használhassák és élvezhessék, jól sikerült. De nem is csoda, e hely oly kedves, oly szép, parkja oly csábító, hogy ha valaki a várostól menekülve, a nyarat szabad levegőben akarja tölteni, még ha nem is beteg, itt jól elidőzhet.

Azt, a mi engemet ide különösen vonzott, az ásványvíz kezelést, nem irom le, mert az olvasót nem érdekelné; csak annyit mondok tehát, hogy mintaszerű.

Bejártuk aztán Karlsbad, Franzensbad és Marienbadot, e három fürdőt, melynek neve ismeretes mindenütt, a hol olvasni tudnak. Hogy Karlsbad és Marienbad a tőkély és látogatottság ama fokára jutottak, a hol ma vannak, azt részben a természetadta kincsnek, sajátos ásványvizeiknek, részben szép fekvésüknek is köszönhetik.

Különfélék.

(Régi nóta,) hogy városi rendőrségünk még csak a, b, c-jét sem ismeri annak ami kötelességéhez tartozik. A képviselő már rég beláthatta ennek igazságát, de idáig nem gondoskodott róla, hogy a mostanit egy jobb s a közérdekeknek megfelelőbben organizált rendőrséggel cserélje fel. Nézetünk szerint ha a pénzt erővel nem akarjuk sárba dobni egy költséges de hasznavehetetlen apparátus fentartásával, azt egészen új alapon kell jövőre felépíteni. Elsőben is a kapitányi hivatal hangzatos címétől kell megválni. Törvény szerint az ugysem illet meg minket, legalább hatáskörére nézve nem, a titulusok pedig, tudjuk, igen sokszor genirozzák a tevékenységet, mely kivált a rendőrségnél éppen nem válogathat a szája ize szerinti dolgok között. Egy ügyes rendőri tanácsos igen szépen vezetheti e hivatal, kivált ha oly rendőrbiztos van oldalánál, aki feladatának tudatával bír s a közrendőrök feletti fegyelmet akép gyakorolja, hogy benne azok ne csupán egy paszománt és kardbojttal feljebb álló egyént lássanak, hanem egyszersmind önállóan intézkedő főnöküknél is tekintsek. Most ez teljesen hiányzik. Utasítás, ellenőrzés és szabatosan meghatározott poszt nélkül lézengnek manapság rendőreink. Néha hármat is látunk együtt ácsorogni, de ha szükség van rájuk, akkor mintha csak a föld nyelné el őket, aranyért sem lehetne közülök egyet is megtalálni. Hol járnak, mit csinálnak? oly rébusz, melynek megfejtése sokkal több fejtörésre adhat okot, mint egy üstökös pályájának kiszámítása. Évek óta sürgetjük a Kossuth-utczán, kivált hetivásárkor egy állandó rendőr alkalmazását, hol a korcsmák előtt megálló szekerek miatt a közlekedés sokszor lehetetlen s ami miatt az emberek ott agyaföbe verik egymást, — hiába minden beszédünk; a botrány megvan, hétről hétre ismétli magát, de a rend emberét mikroskopiussal sem tudjuk felfedezni. Száz oly esetet lehetne felsorolnunk, melyek rendőri intézményünk gyarlóságát bizonyítják s a rendszertelenséget, mely mozgásának irányát jelöli, hanem hát minek pazarolnánk erre a tintát és papírost? E sorokkal is inkább a képviselő testülethez szólunk, mely hivatva van gyakorlatibb s a közérdeknek megfelelőbb mintába önteni ez intézményt, és pedig nem csak papiroson, a szabályok megalkotásával, hanem azáltal is, hogy jövőre szakértő kezekre bizza azok végrehajtását. Hogy pedig ez elérhető legyen, a rendőrfőnöki állás betöltését okvetlenül ki kell venni a tisztujtás kere-téből s a képviselőnek magának eszközölnie.

(Nagy Zsigmond,) méhészetivándortanárs városunkba folyó hó 17-én érkezett meg s a városházánál tizennégy édeklődő előtt tartotta meg előadását, azután pedig a Ligethy Bertalan méhészetében a gyakorlat terén mutatott be érdekes produkciókat. Különösen figyelmet érdemel előadásának azon paszszusa, hogy ha a méhész a mézet előnyösen el nem adhatja, más uton miként értékesítheti azt. Ennek módja a következő: Egy liternyi szinméhez 17 liter vizet kell adni s addig főzni, míg forrásba nem jő, a habot róla folytonosan szedve. Midőn a vegyület fel forrott, egy széles edénybe töltendő az ki, hogy minél több élennyel egyesüljön, s ha kihült, egy ludtojas nagyságu kovászt (jó ha a kovász lencse lisztből készül) szét kell benne mosni. Ekkor a folyadék ismét forrásnak indul s 4 napon át szabad levegőn kell azt hagyni. Ötödik nap

De hogy Franczensbad, melynek vizénél akárhány különbet nálunk is találhatni, épp ott áll, a hol a két előbbi, azt kizárólag berendezésének, az ott uralkodó szigorú rendnek és amaz egyenlőségnek lehet tulajdonítani, mely minden vendégnek rangkülömbőség nélkül egyforma jogokat biztosít.

Valóban a mai kor által követelt, mindenütt fenn hirdetett, de tényleg csak igen kevés helyen érvényesült egyenlőséget e földön talám sehol sem találhatni meg oly mértékben, mint eme cseh fürdőkben. Itt egy uralkodó ház tagja csak úgy párosával kénytelen közlekedni az előtte menő csurkák lengyel zsidó után az egészség forrásához, mint az utána menő hordár, ki bérért teszi meg e sétat, hogy a járnai nem képes beteg számára vigye el a pohár friss ásványvizet. És ennek így kell lenni. Mindaddig, míg a mi fürdőink egyes kiváltságosoknak nem annyira gyógy, mint mulató helyei lesznek, a honnan például egy húsz tagu társaság az egész fürdő-közönség által fizetett zenét — ettől elvonva — kirándulásra viszi el, legyen bármilyen kitűnő ásványvizünk, bármily szépen fekvő és jól berendezett fürdők, addig soha sem számolhatunk reá, hogy gyógyhelyeink felvirágozhasanak. És sajátságos, hogy a magyar ember, kinek ez a rend külföldön annyira tetszik, hogy nem bírja eléggé magasztalni, honi fürdőinkben nem szereti magát alávetni a fürdőszabályoknak, s nem akarja belátni, hogy ez által az országnak és közvetve magának is kiszámíthatatlan kárt okoz.

Dr. Chyzer Károli.

Férfi-divat üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a főtéren (Kormos-féle ház) a nagy-tőzsde tőzomszédságában egy

férfi-divat üzletet

rendeztem be, hol is minden e szakba vágó cikkek kaphatók, u. m. kalapok, ingek, gallérok, harisnyák: nyakkendők, pénzes-tárczák, zsebkések, bőröndök, stb. stb.

Hölgyek számára folyton raktáron vannak fűzők (Mieder), szalagok, keztyűk, fehér és színes kötőpamutok, fog-, haj- és ruha-kefék, stb. a legjutányosabb árak mellett.

Főtőrekvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses pártfogását és minél tömegesebb látogatását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Weisz Zsigmond.

S.-a.-Ujhelyt.

(1-1)

Eladó.

K.-Helmecczen, a mélt. leleszi prépostság tulajdonát képező ugynev. Póstház és kert, továbbá a szomszédságában lévő borház, ugyszinte a közigazgatási szolgabíró-ság által lakott lakház, pin-cze s kert és a régi iroda-ház szabad kézből örök áron eladó.

Bővebben értekezhetni Leleszen a jószág-kormány-zóságnál.

1-2

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán,

eperjesi-ut 6-ik szám, és

Kassa mellett a Csermely-völgyben,

Ajánl a t. gazdaközönségnek őszi és téli időnyre szükségeltető gépeket u. m.

Borsajtókat.

Sorba és szórvavető gépeket.

Répvágó gépeket 20 frttól feljebb.

Tengeri morzsolókat 26 frttól felj.

Szeeskavágókat, kézi- vagy járgány hajtásra.

Orló és daráló malmokat.

Mindennemű szivattyukat.

Berendezéseket szeszgyárak részére u. m. Henze-féle főzőket, kavaró készleteket, maláta- és burgonya zuzókat, gőzgépeket, gőz-kázánokat stb.

Csermelyvölgyi gazd. gépgyárunkban (Kassa mellett) állandóan tartjuk gépgyártmányaink jelentékeny készletét, bizományi raktárt pedig

Kornstein Ignác urnál S.-a.-Ujhelyben.

Képes jegyzék gazd. gépeink, valamint árjegyzék öntődénk készitményeiről, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. (5-5)

Regale bérbeadás.

A ruda-bányácskai regalejog három egymás után következő évekre f. évi október 4-én d. u. 3 órakor rudabányácska községében bérbe fog adatni.

Bérleti szándékozók felkéretnek, miszerint ezen időre a helyszínén megjelenni, vagy pedig határidő előtt Németh Nándor közbirtokossági megbizottal magokat érintkezésbe tenni sziveskedjenek.

1-2

A közkedveltségü

krakói cserépkályhákból

ez idén is a legnagyobb választásra berendezett

FŐRAKTÁRT

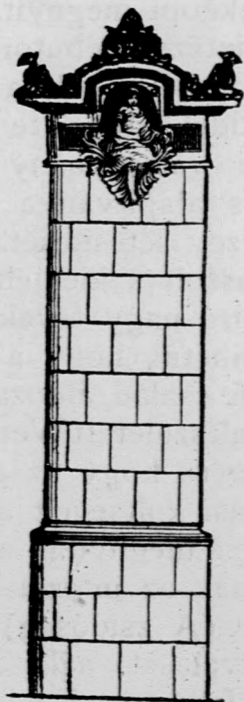
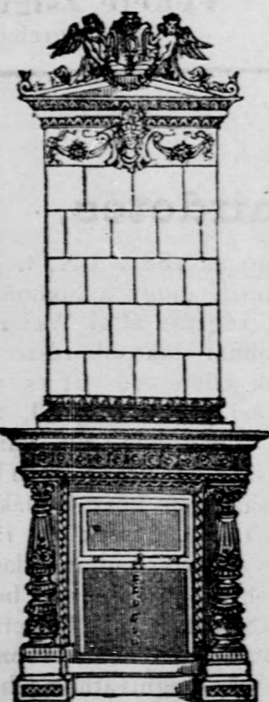
tartván, van szerencsém azokat a nagyérdemű közönségnek ajánlani.

LINKESCH SAMU ÖZVEGYE

vasüzlet Eperjesen.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

17-

ad. 349. sz.

Zemplénmegye alispánjától.

Hirdetmény.

A sátoralja-ujhelyi megyei mértékhitel-sítő hivatal folyó 1883. évi október hó 1-ső napjától három egymásután következő évre folyó évi szeptember hó 28-án d. e. II óra-kor, a megyeháza kis-termében tartandó nyilván. árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a megyei irat-tárba megtekinthetők.

S.-a.-Ujhely, 1883. szept. 19-én.

(1-1)

Matolai Etele s. k.,
alispán.

Gönczi hordókhöz szükséges 30 hüvely-kes száraz minőségű

francia dongák

kaphatók

Obersohn Lajosnál Szatmáron.

(Raktár: a pályaudvarral szemben).

1000 darab ára 45 forint.

3-3